

‘Schaliegas is bron van zorg’

Het onderzoek van Witteveen en Bos naar de eventuele winning van schaliegas in Nederland noemt verschillende risico's voor de drinkwatervoorziening. Ook constateren de opstellers dat de huidige wetgeving op diverse punten aangepast moet worden om de kans op verontreiniging van grondwater te verkleinen. Toch stelt de minister dat de risico's beheersbaar zijn en dat de wetgeving op orde is. Onbegrijpelijk, volgens Vewin.

Vewin zegt nee tegen boren, tenzij alle risico's voor grondwater kunnen worden voorkomen. Het rapport noemt specifiek voor drinkwater verschillende risico's, maar de minister negeert deze in zijn brief aan de Tweede Kamer. Verder concluderen de onderzoekers – mét Vewin – dat het huidige wettelijke kader niet voldoet: ook aan deze constatering gaat de minister voorbij. Het feit dat de Mijnbouwwet niet eens het begrip 'fracking' bevat, is voor minister Kamp geen reden om de regelgeving aan te scherpen.

Grote risico's voor water

Door (proef)boringen naar schaliegas kan het grondwater verontreinigd raken, wanneer de gevaarlijke chemicaliën, die bij het fracken (het 'kraken' van aardlagen) worden gebruikt, vrijkomen. Het grote aantal boringen dat nodig is voor schaliegaswinning, vergroot de kans dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Door een verstoring van afsluitende bodemlagen verliest het grondwater bovendien zijn natuurlijke bescherming.

Naast de risico's voor het grondwater levert schaliegaswinning ook gevaar op voor het oppervlaktewater. Zo noemt het EZ-onderzoek het gevaar voor het ontsnappen van gassen of vloeistoffen vanuit (oude) boorgaten voor schaliegaswinning naar grond- en oppervlaktewater.

Calamiteiten niet uitgesloten

Een grote zorg van de drinkwaterbedrijven is de wand van het boorgat dat vanaf de oppervlakte door de waterhoudende lagen naar de diepere gashoudende grondlagen wordt geboord. Als hier chemicaliën doorheen lekken, kan het grondwater worden aangetast. Het hoeft maar één keer fout te gaan om een grondwatervoorraad voor altijd onbruikbaar te maken. Bij soortgelijke niet-conventionele gasboringen in de Golf van Mexico treden in 45% van de gevallen problemen met de integriteit van de boorgatwand op. Het EZ-onderzoek stelt dat weinig bekend is over het effect van fracken op

de boorgatintegriteit en dat meer onderzoek nodig is. Belangrijke conclusie in het rapport: het optreden van calamiteiten kan niet worden uitgesloten en overall ter wereld treden calamiteiten op, door menselijke fouten of aardbevingen.

Wetenschappelijk onderzoek nodig

De optelsom van deze forse risico's wordt in de eindconclusie van het onderzoek gebagatelliseerd. Ook gaat de vergelijking met boren naar aardgas mank, omdat bij schaliegas een wezenlijk andere en veel gevaarlijkere techniek wordt gebruikt. Minister Kamp maakt in zijn brief niet duidelijk wat hij concreet gaat doen om de risico's beheersbaar te houden. Vewin wil daarom dat eerst diepgaand wetenschappelijk onderzoek wordt verricht naar risico's van schaliegas, vóórdat wordt besloten tot (proef)boringen. Het aangekondigde advies van de MER-commissie is een eerste stap in deze richting.

Regelgeving aanscherpen

De risico's voor grondwater moeten met afdoende wetgeving worden uitgesloten. Vewin wil dat het gebruik van gevaarlijke chemicaliën bij het fracken wordt verboden. Daarnaast moet langjarige monitoring van de grondwaterkwaliteit bij alle boringen verplicht worden, moeten er calamiteitenplannen zijn en (financiële) garanties voor nazorg als zich achteraf tóch problemen met het grondwater voordoen. Hiervoor moet de Mijnbouwwet worden aangepast. Verder moet er een integraal plan komen voor toezicht en handhaving.

Adviesrecht

De drinkwaterbedrijven willen afdoende garanties dat verontreiniging van grondwater wordt voorkomen. Een MER-verplichting bij aanvraag voor (proef)boringen zal daaraan bijdragen. Daarnaast vraagt de drinkwatersector om medezeggenschap en een formele positie (in de vorm van een wettelijk adviesrecht) bij de beoordeling van vergunningaanvragen voor schaliegaswinning.